



Potentieel 50 procent van gebruik van Admire naar minder belastend middel

Movento anticipeert op mogelijke inperking neonicotine-houdende middelen

Een aantal voor boomkwekers belangrijke gewasbeschermingsmiddelen, met name uit de groep van de neonicotines, ligt onder vuur. Gelukkig voor de boomteeltsector worden ook nieuwe middelen ontwikkeld die vaak gunstiger zijn wat betreft milieubelasting. Boom in Business praat met Kees Overheul van Rijnvallei en Jan van Lavieren van Tree Consult. Zij deden in 2009 en 2010 praktijkproeven met het nieuwe insecticide Movento van Bayer.

Auteur: Hein van Iersel

De belangrijkste neonicotines voor de boomteelt zijn Admire en Calypso van Bayer, Gazelle van Certis, Kohinor van Makhteshim - Agan en Actara van Basf. Van deze middelen is vooral Admire commercieel zeer succesvol, mede doordat dit het eerste geïntroduceerde middel uit deze middelen groep was. Voor veel boomkwekers is dit middel daarom de eerste logische keus bij aantastingen. Omdat de markt nu al rekening houdt met het mogelijke verdwijnen van dit middel van de markt, is het belangrijk ervaring op te doen met alternatieve middelen. Volgens zowel Kees Overheul als Jan van Lavieren tonen de eerste proeven aan dat Movento van Bayer wat dat

betreft een goede kandidaat is.

Kees Overheul ziet dat kwekers in zekere zin een vlucht naar voren maken en nu al overstappen op Movento. Overheul verklaart dat onder andere door een sterke druk vanuit de waterschappen en een ambitie van veel kwekers om zo 'schoon' mogelijk te werken.

Jan van Lavieren is minder uitgesproken in zijn verwachtingen, vooral omdat Movento anders gebruikt zal moeten worden dan Admire. Voor een effectieve bestrijding van de beukenbladluis, bijvoorbeeld, is het nodig om een week eerder

te behandelen dan je met Admire gedaan zou hebben. Het middel kent dus een veel tragere aanvangswerking. Dat heeft volgens Van Lavieren ook nadelen. Als je wil wachten of natuurlijke vijanden zoals roofwantsen en lieveheersbeestjes de plaag kunnen beheersen, kun je met Movento niet corrigeren, vanwege de trage aanvangswerking. Kees Overheul sluit zich hierbij aan, maar vraagt zich wel of dat in de praktijk veel uitmaakt. Veel boomkwekers werken toch met een basisbestrijding van Decis. Alle natuurlijke vijanden worden daardoor uitgeschakeld. Een tweede nadeel van de trage aanvangswerking van Movento is dat een aantasting zich al kan hebben



Gleditsia galmug wordt door Moven to ook op jonge bladeren goed bestreden.

uitgebreid voordat het middel begint te werken. Het grote voordeel is natuurlijk dat het middel lang actief blijft in de plant en bescherming blijft bieden tegen zuigende insecten.

De proef die Overheul in 2009 heeft uitgevoerd, betreft de bestrijding van de gleditsiagalmug in een opstand van spullen Gleditsia triacanthos 'Sunburst'. Op een perceel bij boomkwekerij Combinatie Vermeer werd een bespuiting van het contactinsecticide Decis vergeleken met Moven to.

Proef op gleditsiagalmug (2009, combinatie Vermeer)

½ april	Decis	Decis
½ mei	Moven to	Decis
½ juni	Moven to	Decis
juli		Decis
augustus		Decis

Bestrijding gleditsiagalmug, 2009 (alle plots dezelfde basisbespuiting met Decis)

Middel	Moven to	Onbehandeld	Admire	Admire + Decis
% in vergelijk met onbehandeld	15	100	60	40

Het gevolg was volgens Overheul dat het met Moven to behandelde perceel een halve meter meer schot maakte en 80 procent schoner was. Van Overheul: "Bij controle in mei vonden wij de dode larven van de gleditsiagalmug al in de boontjes."

Van Lavieren heeft drie proeven opgezet tegen achtereenvolgens de gleditsiagalmug, dopluis in Pinus nigra en de beukenbladluis. Van Lavieren heeft hierbij naar drie zaken gekeken: het verschil in werking met achtereenvolgens Decis en Admire en het effect van Moven to op de aanwezigheid van natuurlijke vijanden. In de proef tegen de gleditsiagalmug zijn de resultaten gelijk aan de proef van Overheul en

waren de met Moven to behandelde percelen duidelijk schoner dan de alleen met Decis behandelde opstand. Bij deze proef heeft de kweker in kwestie alle proefplots op de normale manier behandeld met bespuitingen van voornamelijk Decis. Daaroverheen is een aantal aanvullende bespuitingen gedaan en vervolgens is het resultaat vergeleken. In de proef tegen dopluis in Pinus nigra was Moven to vergelijkbaar goed als Admire in combinatie met de de uitvloeier codacide.

Ook een derde proef tegen beukenbladluis geeft interessante resultaten. De werking van Moven to liet welliswaar langer op zich wachten dan de andere getoetste middelen, maar er was uitein-



Jan van Lavieren.

Achtergronden

Hoewel de totale milieubelasting van gewas-beschermingsmiddelen in de laatste 10 tot 15 jaar fors is afgenomen, is het gebruik van neonicotines volgens een RIVM-rapport uit 2010 juist fors toegenomen. Bestond in 1995 minder 5,8% van de in totaal gebruikte insecticiden uit neonicotines, in 2008 was dat gestegen tot 16,9%. Het gebruik van de belangrijkste werkzame stof imidacloprid zou in diezelfde periode zelfs gestegen zijn met een factor 22.

Probleem daarbij is dat deze middelen in de publieke opinie in verband worden gebracht met bijvoorbeeld bijensterfte. Mede naar aanleiding van een uitzending van Zembla heeft staatssecretaris Bleker van landbouw aangekondigd nader onderzoek in te stellen naar een aantal neonicotines. Bleker heeft daarbij het Ctgb gevraagd onderzoek te doen naar de drie werkzame stoffen (imidacloprid, chlothianidin en thiamethoxam) uit de familie van de neonicotines. Het onderzoek zal zich richten op de wat oudere toelatingsen en op middelen die wellicht niet meer voldoen aan de laatste normen. In dit verband wordt er in de markt al van uitgegaan dat Admire als gevolg hiervan op de korte of middellange termijn uit de toelatingslijst zal verdwijnen.



Beukenbladluis (Phyllaphis fagi) wordt door de systemische werking van Movento ook aan de onderkant van de bladeren goed bestreden.

delijk maar een behandeling nodig, tegen twee behandelingen van de standaard middelen tegen beukenbladluis. Daarbij was er nauwelijks invloed op de aanwezigheid van lieveheersbeestjes.

Op alle proeven laat Movento dus een interessant resultaat zien, als rekening wordt gehouden met de tragere aanvangswerking. Movento heeft verder een relatief snelle opname door de OD formulering in het blad en is daarom snel onschuldig voor eventueel aanwezige natuurlijke vijanden zoals lieveheersbeestjes en roofwantsen.

Werking

Jan van Lavieren omschrijft Movento als een dubbel systemisch middel. De meeste middelen die wij systemisch noemen, zijn alleen lokaal systemisch. Het verschil zit erin dat bij Movento, anders dan bij veel andere middelen, ook de nog te vormen blaadjes beschermd worden. Dit komt doordat het middel via de sapstroom door de hele plant worden verspreid, van beneden naar boven en omgekeerd. De werkzame stof van het middel is spirotetramat, dat afkomstig is uit de groep van de keteonolen. Het werkingsprincipe van spirotetramat is het tegengaan van de vetopbouw van het insect. Deze vetopbouw is nodig voor het doorlopen van de verschillende ontwikkelingsstadia en groei van het insect. Keteonolen beïnvloeden op deze wijze de vruchtbaarheid van het insect, verstoren de levensvatbaarheid van eitjes, nymphen en volwassen stadia, en gaan gedaanteverwisselingen tegen. Movento werkt vrijwel volledig via de plant, waardoor er enige tijd nodig is om de insecten te bereiken. Afhankelijk van de groeisnelheid van de plant kan het dan ook 7 tot 14 dagen duren voordat de eerste effecten zichtbaar zijn.



Kees Overheul.